

**ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНИМ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ
ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ З ПРОТИДІЇ ПРОТИПРАВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
СЛУЖБОВИХ ОСІБ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

**ON THE RESULTS OF THE STATE BUREAU OF INVESTIGATIONS OF ANALYTICAL
MEASURES TO COMBAT ILLEGAL ACTIVITIES OF OFFICIAL PERSONS STATE
CUSTOMS SERVICE OF UKRAINE**

Васюк С.В., Ph.D.,

*доцент кафедри адміністративного права та адміністративного процесу
Львівський державний університет внутрішніх справ*

Стаття присвячена аналізу поняття профілактичних заходів та їх характеристик. Досліджено питання щодо профілактичної роботи, проведеної Державним бюро розслідувань у напрямку протидії протиправній діяльності службових осіб Державної митної служби України. Авторкою запропонований власний підхід щодо запобігання, виявлення та припинення корупційних кримінальних правопорушень, вчинених працівниками Державної митної служби України, які зумовлюють недоотримання державним бюджетом значних коштів в умовах воєнного стану.

Запропоновано ініціювати перед керівництвом Державної митної служби України конкретні питання щодо вжиття профілактичних заходів, спрямованих на недопущення кримінальних правопорушень, вчинених службовими особами Державної митної служби України в майбутньому, а саме ініціювати перед керівництвом Державної митної служби України питання щодо вжиття профілактичних заходів, спрямованих на недопущення аналогічних порушень у майбутньому:

- здійснення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа не рідше одного разу на рік під час проходження служби в Державній митній службі України;
- мінімізація участі службових осіб митних органів у прийнятті рішень під час проведення митних формальностей;
- запровадження технологічної схеми «електронний контрольний талон», що буде пов'язаний між митними та прикордонними автоматизованими системами, усуне можливість здійснення виїзду та випуску з пункту пропуску без завершення всіх митних та прикордонних процедур;
- здійснення фіксації в автоматичному режимі всіх дії посадових осіб, в тому числі автоматичного фотографування транспортних засобів та багажних відсіків;
- технічне забезпечення та технічне обслуговування автоматизованих систем, відеоспостереження у пунктах пропуску та зонах митного контролю покласти, до прикладу, на ДП «НАІС».

Ключові слова: профілактичні заходи, Державне бюро розслідувань, протиправна діяльність службових осіб Державної митної служби України.

The article is devoted to the analysis of the concept of preventive measures and their characteristics. The issue of preventive work carried out by the State Bureau of Investigation in the direction of countering the illegal activities of officials of the State Customs Service of Ukraine was studied.

The author proposed her own approach to the prevention, detection and termination of corruption criminal offenses committed by employees of the State Customs Service of Ukraine, which cause the state budget to under-deliver significant funds under martial law.

It is proposed to initiate before the leadership of the State Customs Service of Ukraine specific questions regarding the adoption of preventive measures aimed at preventing criminal offenses committed by officials of the State Customs Service of Ukraine in the future, namely to initiate before the leadership of the State Customs Service of Ukraine questions regarding the adoption of preventive measures aimed at preventing similar offenses violations in the future:

- conducting a psychophysiological examination using a polygraph at least once a year during service in the State Customs Service of Ukraine;
- minimization of the participation of customs officials in decision-making during customs formalities;
- the introduction of the technological scheme «electronic control ticket», which will be connected between customs and border automated systems, will eliminate the possibility of exiting and exiting the checkpoint without completing all customs and border procedures;
- automatic recording of all actions of officials, including automatic photography of vehicles and luggage compartments;
- technical support and maintenance of automated systems, video surveillance at checkpoints and customs control zones should be entrusted, for example, to SE «NAIS».

Key words: preventive measures, the State Bureau of Investigation, illegal activities of officials of the State Customs Service of Ukraine.

Постановка проблеми. Профілактична діяльність займає одне з провідних місць у структурі правоохоронної діяльності. Умови воєнного стану створюють надзвичайні виклики для держави та суспільства в цілому. Поряд з іншими правоохоронними органами Державне бюро розслідувань відіграє важливу роль у сфері протидії корупції, що є суттєвим чинником дестабілізації соціально-політичної ситуації в Україні та негативно впливає на темпи економічного розвитку нашої держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо профілактичних заходів, проведених Державним бюро розслідувань, у напрямку протидії протиправній діяльності службових осіб Державної митної служби України, були в центрі наукових інтересів багатьох науковців.

Так, на рівні дисертаційних досліджень це питання було опрацьовано Р.І. Горяченком, М.М. Диваком,

П.Б. Коптевим, Н.П. Матюхіною, І.В. Савельєвою, М.М. Тишлеком, В.М. Тетерею, І.В. Яромієм та іншими. Проблемні питання профілактичної діяльності досліджували О.Б. Андреева, О.М. Бандурка, І.П. Голосніченко, І.М. Даньшин, О.М. Джужа, А.Ф. Зелінський, О.М. Литвинов, П.П. Михайленко, В.М. Плішкін, Л.Л. Попов, В.П. Петков, В.П. Філонов та інші вчені [1, с. 76].

Метою цієї статті є з'ясувати цілі та основні напрямки профілактичної роботи, проведеної Державним бюро розслідувань, у напрямку протидії протиправній діяльності службових осіб Державної митної служби України.

Профілактичні заходи – це дії, спрямовані на недопущення правопорушень та запобігання їх учиненню, ліквідацію причин та умов, що їх викликають [2].

Залежно від ієрархії причин та умов правопорушень у структурі їх профілактики виділяють наступні види:

загально-соціальна, спеціальна та індивідуальна профілактика [3, с. 29–32].

Перший рівень (загальносоціальний) передбачає вирішення економічних, соціальних, ідеологічних, політичних, культурно-виховних, організаційних та інших проблем у житті суспільства. Другий (спеціально-кримінологічний) пов'язаний із проведенням різноманітних заходів у конкретних соціальних групах, колективах, де складаються конфліктні ситуації, визрівають негативні явища. Третій рівень – це індивідуальна профілактична діяльність, що здійснюється стосовно осіб, які скоїли антисуспільні діяння, як шляхом ліквідації або нейтралізації негативних факторів середовища життєдіяльності цих осіб, так і шляхом впливу на їх свідомість [4, с. 200–201].

Загальна профілактика визначається як заходи, спрямовані на виявлення причин і умов, що сприяють вчиненню правопорушень на всій території України, у окремому регіоні, галузі господарства, стосовно частини населення чи групи осіб, а також на підприємстві, в установі чи організації незалежно від форм власності.

Індивідуальна профілактика правопорушень – система спеціальних заходів щодо конкретних осіб, які не скоїли протиправних діянь, але знаходяться в несприятливих умовах і під їх впливом можуть учинити такі дії, ведуть антигромадський спосіб життя, скоюють правопорушення, характеризуються формуванням умислу і мотиву на вчинення правопорушень, підготовкою конкретного правопорушення, вчинили замах на злочин, але не довели його до кінця, скоїли злочин і можуть допустити рецидив. Віктимологічна профілактика правопорушень – комплекс заходів із своєчасного виявлення осіб, які, виходячи з їх поведінки, під впливом певних причин та умов можуть стати потерпілими (жертвами) від правопорушень, і проведення з ними запобіжних заходів віктимної поведінки [5, с. 10–11].

Як і будь-яка діяльність, профілактика правопорушень має свої певні цілі. Такими цілями є: обмеження дії негативних соціальних явищ та процесів; усунення або взагалі нейтралізація причин правопорушень та умов, що їм сприяють.

Під профілактичною діяльністю слід розуміти один із видів узгодженої діяльності фактично самостійних суб'єктів системи профілактики правопорушень, що проводиться у межах адміністративно-територіальних одиниць з метою забезпечення загальноприйнятих цінностей і полягає у розробці і здійсненні цілеспрямованих заходів по виявленню і усуненню причин та умов правопорушень, а також здійснення профілактичного впливу на осіб, схильних до протиправної поведінки.

Державним бюро розслідувань (далі – ДБР) здійснюються відповідно до покладених завдань та у межах компетенції профілактичні заходи щодо встановлення системних причин та умов проявів організованої злочинності й інших видів злочинності, протидію яким віднесено до компетенції ДБР, вжиття заходів до їх усунення.

В умовах воєнного стану, запровадженого у зв'язку з військовою агресією РФ проти України, залишається актуальним питання щодо запобігання, виявлення та при-

пинення корупційних кримінальних правопорушень, які зумовлюють недоотримання державним бюджетом значних коштів, яких так гостро потребує держава в умовах сьогодення.

Однак, у період воєнного стану оперативними відділами ДБР фіксується надходження інформації від негласного апарату про те, що посадові особи органів Державної митної служби України за винагороду залучаються до протиправних схем, пов'язаних із незаконним переміщенням товарів через державний кордон України.

Доцільно відмітити, що функціонування схем та механізмів протиправної діяльності можливі за умови відсутності системної роботи з боку підрозділів внутрішньої безпеки органів митної служби у вказаному напрямку, так і за неналежного виконання окремими керівниками Державної митної служби своїх службових обов'язків.

Зокрема, у відповідності до Положення про Управління внутрішньої безпеки Державної митної служби України та реорганізацію підрозділів власної безпеки митної служби України, затвердженого наказом ДМС України від 03.04.2009 № 301, основними завданнями підрозділів внутрішньої безпеки митних органів є:

1. Профілактика правопорушень, пов'язаних із здійсненням службової діяльності працівниками митної служби.

2. Контроль, аналіз і прогнозування стану додержання законності в митній службі, своєчасне інформування про нього керівництва ДМС України.

3. Участь у викритті та документуванні у межах повноважень, визначених законодавством:

- злочинів у сфері службової діяльності;
- фактів корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних із корупцією;

- інших правопорушень, пов'язаних із здійсненням службової діяльності працівниками митної служби. Враховуючи викладене, пропонуємо ініціювати перед керівництвом Державної митної служби України питання щодо вжиття профілактичних заходів, спрямованих на недопущення аналогічних порушень у майбутньому, та проведення наступних змін:

- здійснення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа не рідше одного разу на рік під час проходження служби в Державній митній службі України;

- мінімізація участі службових осіб митних органів у прийнятті рішень під час проведення митних формальностей;

- запровадження технологічної схеми «електронний контрольний талон», що буде пов'язаний між митними та прикордонними автоматизованими системами, усуне можливість здійснення виїзду та випуску з пункту пропуску без завершення всіх митних та прикордонних процедур;

- здійснення фіксації в автоматичному режимі всіх дій посадових осіб, в тому числі автоматичного фотографування транспортних засобів та багажних відсіків;

- технічне забезпечення та технічне обслуговування автоматизованих систем, відеоспостереження у пунктах пропуску та зонах митного контролю покласти, до прикладу, на ДП «НАІС».

ЛІТЕРАТУРА

1. Ключев О. М. Сутність та загальна характеристика профілактичної діяльності на місцевому рівні. *Форум права*. 2006. № 2. С. 76–79.
2. Про затвердження Порядку організації проведення профілактичних заходів : наказ Національної поліції України від 27.12.2016 № 1377. URL: <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/>.
3. Голосніченко І. П. Пропозиції щодо розвитку деяких видів профілактики. *Право*. 1991. № 1. С. 29–32.
4. Курс кримінології: Загальна частина: Підручник: У 2-х кн. Джужа О.М., Михайленко П.П., Кулик О.Г. та ін.; За заг. ред. О.М. Джужи. К.: Юрінком Інтер, 2001. 352 с.
5. Актуальні проблеми та організація попередження правопорушень : фондова лекція : для слухачів навч.-наук. ін-ту заоч. навчання. Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2014. 38 с.